

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhos hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300
Kéziratok nem adódnak vissza.
Hirdetések Arszabály szerint.

Népjólét.

(b.) Ezelőtt tiz-husz esztendővel ki törődött a néppel?

Még az ág is húzta a szegény embert; esalta, lopta a lelketlen kereskedelem, amely olcsó pénzen harácsolta el előle azokat a terményeket, amelyeket egy évi verítéke után juttatott neki a föld; és méreg drágán adta elébe azt, amire a boltból szükség volt; lelketlenül szipolyozták az uzsorások, akik szívesen adták neki a kölcsönt s volt gondjuk rá, hogy ki ne meneküljön karmaik alól, amíg egy kis házikót, egy talpalatnyi földet láttak birtokában, nyomta nyomorította a liberális törvényhozás, amely rázabadiította az élelmeseket, a kufárokat, akik tönkre tették anyagilag s legázolták meggyőződését, jó erkölcsüket.

Ki törődött ezelőtt a néppel? Az, akinek szüksége volt rá, az aki az ő vállán akart emelkedni. A nép, amelyre a fejlődő, erősödő, haladó Magyarország, amely alkotmányos életének sáncaiba immár a népet is befogadja, nagy szüksége lesz, régi anyagi és erkölcsi javaiban megfogytakozva, elernyedve áll nagy nemzeti kötelesek előtt. Erthető tehát, hogy a nép gazdasági és kulturális megerősítése nagy nemzeti kötelesség. A népet, ezt a nagy nemzettestet csak fejlett kulturális és gazdasági helyzetében tarthatjuk a jövő politikájára hasznos tényezőjének. Eddig az ő meggyőződését, politikai hitvallását azok irányították és használták fel a maguk céljaira, akik gazdasági és kulturális tekintetben felettük állottak. Ha ezután is így lesz és a lehetőség meg van rá, hogy ezután még nagyobb mértékben lesz így, a haza, de főleg a nép, nem sokat nyer a politikai jogok kiterjesztésében.

Mindinkább előáll tehát az a nagy hazafias és szociális kötelesség, hogy meg kell erősíteni anyagi és kulturális tekintetben a népet. Ezáltal nemcsak a hazafias kötelességek teljesítésére nyerünk benne nagy, használható tényezőt, de távol tartjuk attól a néprontó eszmék mételeyétől, amely az ő elégedetlen lelkét meg-ejteni kész.

A józanabb, humanusabb törvényhozás, a mindinkább érezhető társadalmi szükségesség nyomása alatt e szempontoktól vezérelve népjóléti in-

tézményeket létesít. — Lehetővé teszi azt, hogy a nép az ő gondtalan megélhetésére alkalmas segédeszközökhöz jusson. Az ő munkájának gyümölcsét ne legyen kénytelen elpredálni, hanem módjában legyen olyan alkalommal s olyan módon juttatni annak legjobb értékesítéséhez, ahogyan őreá nézve legalkalmasabb.

Megbecsülhetetlen hasznos intézmény a nép számára a gabonaraktárak felállítása. A kormány ígéretet tett arra, hogy minden községben, ha úgy kívánja, állít fel gabonaraktárt. — A gabonaraktár célja, hogy eladásra összegyűjtse a nép gabonatermését, azután akkor bocsássa áruba, amikor legtöbb haszonnal lehet áruba bocsátani a gabonát, a raktár alkalmas, kamatnélküli előleget ad rá. A gabonaraktár megmenti a népet a gabonakalózkodó üzérkedéseitől, akiknek olcsó pénzen köteles a gazda odadni terményeit, mert őszre már kifogy mindentől.

A gabonaraktárak mellett, amelyek a népet a kenyérkeresés nehézségeiben segítik, ott vannak a munkáslakások. Ezek által a törvény otthonhoz segíti a népet. Mind a kettő megbecsülhetetlen szociális intézmény.

Ha fokozatosan mindenütt kiépítik ezeket az intézményeket, nagy lendületet vesz a nép szociális jóléte. Hangsúlyozni kívánjuk, hogy mindenütt; mert azt tapasztaljuk, hogy a nép vezetősége nem fordít elég gondot ez intézmények létesítésére. Meglepő bizonyossága ennek az, hogy mint már említettük, csak néhány jelentkező munkásházak építésére. Gabonaraktár pedig alig van néhány a megyében. Pedig csak egy évben is százakat takarít meg a nép erszénye számára.

Hát miért nem csináljuk ezeket az intézményeket? — Katholikus egyesületeink, köreink is, ámbár becsületes és megbecsült munkásságot fejtettek ki, de eddig hijával voltak a nép gazdasági jóléte gondozásának; a nép szociális jóléte fokozásának a kínálózó előnyök szerint. Bár nem ez a legközelebbi hivatásunk, mégis nagy mulasztást teljesítenek, ha ezeket a néprdekeket elhanyagolják. — Ezekből az egyesületekből kiindulhatna a népjóléti akció. Egy-egy előadásban megvilágíthatnák az említett intézmények mibenlétét, kezelési módjait és nagy előnyeit. Ha ezt a mun-

kát teljesítették volna eddig, bizonyára nemcsak néhány jelentkezőt volna a munkáslakások építésére.

Vagy talán a mi egyesületeinkbe nem hangzott el Rakovszky Istvánnak, a népszövetség elnökének kiáltó szava:

Vége van a szavaló katholicizmusnak, most a tettek katholicizmusa következik!

A válság.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 12.

Az ünnep másnapjának nyugalalmát felhasználom, hogy néhány sort írjak a válságos politikai helyzetéről.

Most már majdnem bizonyosra vehető a kormány lemondása. Kijelentették ezt Vekerle, Apponyi, kijelentette Kossuth is. A helyzet azonban a lemondás dacára sem válságos, mert valószínű, hogy ő felsége a lemondó kormányt ismét kinevezi.

Nem tartják válságosnak a helyzetet Vekerle, Apponyi és Kossuth sem, akik a kormány lemondását, nemcsak azért tartják szükségesnek, mert az osztrák kormánnyal a bankkérdésben megegyezni nem tudtak, hanem azért is, hogy a magyar parlamenti helyzet kialakulhasson, s a pártokból a kormánypárti többség létrejöhessen. Mert a pártviszonyok ma már teljesen tarthatatlanok.

A pártalakulás, az ugynevezett fuzió pedig annál is inkább megtörténhetik, minden nagyobb emóció nélkül, mert magában a függetlenségi pártban a helyzetet komolyan mérlegelő politikusok határozottan állást foglalnak Holló és Justh felforgató, személyes ambícióktól táplált politikája ellen. Ugron ki is jelentette, hogy neki szilárd meggyőződése, miszerint a függetlenségi és 48-as párt zóme nem Hollót és Justhot, hanem Kossuth Ferencet követi. Barabás is határozottan oda nyilatkozott, hogy a pártnak a bankkérdésben föltétlenül Kossuthot kell követnie.

Az országnak, Barabás szavai szerint, elég volt már a felfordulásból, a bizonytalanságból. „A jól megválasztott taktikai cselekményeket, és elhatározásokat, mondja Barabás, nyugodt lélekkel bízom Kossuth Ferencen.”

De a képviselői körökben azt is egyre erőteljesebben hangoztatják, a függetlenségi képviselői körökben is, hogy nem elég csak lóra ülni a bankkérdésben, nem elég csak harci zajt csapni, hogy azután, belátva a harciaskodás eredménytelenségét, szép szerével le kelljen a lóról szállni, le kelljen szerelni.

Természetes, hogy a többségi párt kialakulása előtt megkísérelnek még egy lelkes tüntetést. Az összes pártok fuzióját, Kossuth és Apponyi különösen nagy szulfektetnek erre, mert szerintük a kartelbankot csak így kaphatjuk meg. Hiszen örökös ellenségünk, az osztrák, mindig csak azért helyezkedett velünk szemben a tagadás álláspontjára, mert azt látta, hogy a magyar nemzet soha sem küzd egyöntetűen, egy-

ségesen a hangoztatott jogos, magyar követelekért. Ha azonban széttephetetlen egyseget látnának, bizonyára beadnák a derekukat.

Az ünnepek után a fuzio érdekében ismét megkezdődik a munka, annak dacára is, hogy Kossuth e tekintetben kedvezőtlennek tudja a helyzetet. De ha nem is sikerülne a fuzió, a zavaros helyzet mégis tisztázódni fog, s talán kialakul a jobb helyzet, melyre levelem elején is céloztam és pedig kialakulhat úgyis, hogy a magyar jogok megvalósítását jobb időkre halogatni nem kell.

Rá kell még mutatnom a koalíció ellenségeinek aknamunkájára. Ez egyike a legrutabb politikai küzdelemnek. Azt hirdetni, hogy a koalíció működése meddő volt, egyszerűen arcátlanság. Hiszen három év alatt nagybecsű alkotások hosszú sorozatával dicsekedhetik. A koalíció ellen azok küzdenek, akik a liberális aera bukásával elestek a busás jövedelmektől, akik siratják az erkölestelen jövedelmi források bedugulását. A koalíció ellenségei ellen minden magyar embernek küzdenie kell, mert a koalíció ellenségei a tiszta magyar közélet ellenségei is.

Szabadka a mult hóban.

Szabadka törvényhatósági bizottsága ma tartotta meg április havi rendes ülését, Bezeredy István főispán elnöke alatt.

A főorvos halála.

Vojnics Ferenc dr., főjegyző a polgármesteri jelentést olvassa, melyet egyhangulag elfogadnak.

Megemlékezik a jelentés dr. Kertész Sándor főorvos haláláról, kiemeli érdemeit, s indítványozza, hogy sikeres működése jegyzőkönyvileg örökítessék meg s a jegyzőkönyvi kivonatot, a részvénytárgyalás kapcsán kézbesítsék a megboldogult családjának. A bizottság az indítványhoz egyhangulag hozzájárul.

Főorvosi jelentés.

Dembitz Lajos helyettes polgármester az árvaszék ügymenetéről és pénztári állapotáról, kivételes nőszülési engedélyekről, Hoffmann Kálmán tanácsnok kórházi ápolási díjakról referál, amiután a főorvos helyettese terjeszti elő jelentését a mult hó közegészségi állapotáról.

Az egészségi állapot kielégítő volt. A felnőttek közül többen tüdővészben és tüdőlobban haltak meg. Ragályos betegségek közül a hagymáz, a ránggörcs, a toroklobbélhurut állapotot meg, járványszerűen azonban egyik sem uralkodott. A népesebbi mozgalom kedvezőnek mondható. Meghalt 254, született 298, a szaporulat tehát 44.

A tanfelügyelő jelentése.

A tanfelügyelő jelenti, hogy a polgári leányiskola igazgatójává Kovács Antalné választotta meg az iskolaszék. A tanítók fizetési pótlékára a közoktatásügyi minisztérium 29631 koronát utalványozott. A tanjai iskoláknál tíz új tanítói állást szerveztek.

Zobnaticzán zugiskola működik, ahol valami Kokay Mihály nevű napszámos végzi a tanítói tiszteket. Az iskolát bezáratta és intézkedett az iránt is, hogy ott az állam iskolát állíttasson.

A kormány kétszáz korona jutalmat engedélyezett két tanítónak. A jutalomra Petres Jánoست és Kopp Etelt jelöli ki a bizottság.

A sebesicsiek kérelme.

Az államépítészeti főmérnök jelenti, hogy a sebesicsiek azon kérelemmel fordultak hozzá, eszközölné ki, hogy a reggeli vonat, az iskolás gyermekek miatt félórával előbb, tehát reggel hét órakor indulna Szabadkára. A közigazgatási bizottság a kérelmet pártolólággal terjeszti a m. á. v. igazgatóság elé.

A pénzügyigazgató az adófizetésekről tesz jelentést. Az általános jelentések után a bizottsági ülés véget ért.

Bácsbodrogvármegye monografiája.

Most hagyta el a sajtót Bácsbodrogvármegye monografiájának első, terjedelmes kötete, melyet a vármegye megbízásából az „Országos Monografia Társaság”, Borovszky Samu dr. a Magyar Tudományos Akadémia tagja szerkesztésében megjelenő „Magyarország Vármegyéi és Városai” című nagy-szabású mű 15-ik köteteként becsátott közre.

E nagy vállalat szerkesztőségének élén 66 tagu szerkesztő bizottság áll, mely az ország legkiválóbb szakembereiből és tudósai-ból alakult, akik között 23 akadémikus, körülbelül ugyanannyi egyetemi tanárt találunk, a többiek pedig más tudományos és szaktestületek tagjai. Ezek végzik az egyes fejezetek szakszerű revízióját. A bizottság elnöke Rákosi Jenő főrendiházi tag, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, másod-elnöke Lóczy Lajos, a földtani intézet igazgatója, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, főszerkesztő dr. Borovszky Samu történetirő, akadémikus, szerkesztő Vende Aladár, a társaság igazgatója Virter Ferenc, az ismert író.

Az első kötet fejezeteit revideálták Bátky Zsigmond a Néprajzi Múzeum őre, Borovszky Samu dr. történetirő, Dömötör Pál kir. táblai bíró, Katona Lajos dr. egyetemi tanár, akadémikus, Lóczy Lajos a földtani intézet igazgatója, akadémikus, Molnár Viktor közokt. államtitkár, Némethy Károly dr. belügymin. tanácsos, Rácz Soma dr. tanár, Városv Gyula dr. érsek, Vécsey Tamás dr. udvari tanácsos, egyetemi tanár, akadémikus.

A díszes kötethez az előszót Városv Gyula dr. érsek írta és ez az előszó, mely hazafiasságtól áthatott, lendületes tartalmával megérdemli, hogy minden bácskai házból ne csak elolvassák, hanem okulásul meg is őrizzék. Megható, szívet megkapó sorokban ecseteli a vármegye viszonylagos multját és azt a kiapadhatatlan őserőt, mely annyi pusztulás helyén ismét virágzó helységeket és jólétet teremtett.

Az előszót a vármegye természeti viszonyainak ecsetelése követi, Schwalm Amadé dr. egyetemi tanárségéd, a növénytan rész pedig Kovács-Huszka Ferenc óbecsei plébános tollából. Azután a kötet jó részét, körülbelül 160 lapot, a vármegye községek történeti földrajza és ismertetése foglalja el. Ez a rendkívüli becses és érdekes rész, mely a vármegye eddigi monografiájából teljesen hiányzik, a kitűnő történeti kutatónak, Iványi István nyugalmazott tanárnak a műve. Ezt kiegészítette a rég eltűnt községek történetével Virter Ferenc. E terjedelmes fejezet óriási szorgalom és kutatási műve és az egész monografiának egyik legbecsebb része. Ugyancsak Iványi István írta a Szabadka és Magyarokanizsa városokra vonatkozó fejezetek történeti részét.

A Zomborra vonatkozó fejezetet Trencsény Károly tanár írta, jeles kútfők alapján. Ujvidék kitűnő fejezetét hármán írták: Erdújhelyi Menyhért, a város monografusa, Marcekovics Imre főjegyző és Profuma Róbert városi levéltáros. Zenta várost Kalmár Simon tárgyalja, Baját pedig Magyarász Ferenc ottani tanár.

Kiváló rész jutott a kötetben a vármegye népének. A vármegyében élő nemzetiségek mindegyike méltó író tollára akadt, a ki népének életét, szokásait alaposan ismeri. A magyarokat és a bunyevácokat, külön-külön részben, Bellosics Bálint bajai tanár ismerteti alaposan és részletesen. A németeket Famlér Gusztáv tórszai lelkész a tótokat és ruthéneket Mórlicz Zsigmond, a szerkesztőség tagja. A szerbeket Hadzsics Antal, a Maticza elnöke. A sokácokat Evtovics János bácsi plébános. E fejezeteket rendkívül érdekessé és tanulságossá teszi a sok szép kép, melyek között két művészi kivitelű színnyomású néprajzi képsoport is látható.

Ezt követi a közoktatásügyi rész Argay Bálint segédtanfelügyelő tollából és az érdekesen és alaposan megírt törvénykezési rész, Zsoldos Benő törvényszéki jegyzőtől.

A kötet kiállítása fényes. Van benne 98 műmelléklet, 245 képpel és ezek között 2 színes kép és a vármegye legújabb térképe. Mindmennyi eredeti fölvétel, rajz és műlap, melyek e fejezetek tartalmát érdekesen és művészi kivitelben szemléltetővé teszik.

Ugy értesülünk, hogy a második kötet május havában fog megjelenni. Ez tartalmazni fogja a vármegye őskorát, a vármegye történetét a legújabb időkig, az egyházak történetét, a vármegye irodalmi, tudományos és művészeti életét, a vármegye nemesi családainak genealogiáját, a vármegye iparát, kereskedelmét és forgalmát, mezőgazdasági és állattenyésztési viszonyait, erdészetét és vadászatát, vízszabályozását és ármentesítését és egy pótlékot, mely az esetleg kimaradt adatokat és a netán előforduló hiányokat pótolja.

A két vastkos diszkötésű kötet ára 32 korona. Megrendelhető az Országos Monografia Társaságnál Budapest, V., Magyar Tud. Akadémiai-épület.

Szabadka a szabadságharcban

Németh Kelemen, jászberényi főgimnáziumi tanár kiválóan Szabadkát érdeklő felolvasást tartott a jászberényi főgimnázium márciusi ünnepélyén. Németh Kelemen szent-ferencrendi áldozó-pap szabadkai születésű és a szabadkai 48-as eseményeket, mint szemtanu írja le. A felolvasást szíves volt lapunknak megküldeni. Azt hisszük, közlésével szolgálatot teljesítünk annak, aki Szabadka történetét megírja. De meg bizonyára a közönség is kiváló érdeklődéssel olvassa majd a szemtanu emlékeit.

*

Mielőtt felolvasásomat megkezdeném, szükségesnek látom megokolni, miért vállalkoztam régi emlékeim néhány töredékének felidézésére? Az én gyermekkorom egy része az örök emlékü magyar szabadságharc idejére esik, s az 1848-iki csodálatos idők képe mélyen benyomult a lelkeembe. Sok olyan dolgot láttam, a melyről megfeledkezmem többet nem lehetett. Ézért is örömet tettem eleget a felkérésnek, hogy egyet mást elmondjak régi benyomásaimból, s egyuttal megragadjam az alkalmat, hogy párhuzamot vonjak az akkori és mostani ifjuság hazafias érzelmei között.

Tagadhatatlan, hogy e párhuzamot nem könnyű megállapítani, mivel az 1848-iki ifjuságnak hazafias buzgalmát csak az éretlen gyermek szemével láttam, azt megfigyelni alig tudtam. De a helyes megítélst megkönynyíti az a körülmény, hogy a hazafias lelkesedés hevét nem csak akkor éreztem át, hanem azóta is folytonosan minden megszakítás nélkül érzem. A mostani ifjuság hazafias érzelmét pedig nem csak az érett kor bíráló szemével nézem, hanem a honszeretnek azzal a tüzével, a mely az én lelkemben is épen oly tiszta lánggal ég, mint az ifjuság kebelében.

Csupán ez okból érzem magam illetékes és részrehajlatlan ítélő bírónak a felvetett párhuzam megállapítására. Hogy ez sikerülni fog-e? az más kérdés. Ha igen, úgy célt értem. Ha nem, akkor szomoruan bár, de céltzott jó akaratomban nyugszom meg.

A hamisítatlan történelem örökké megrovólag fogja hirdetni, hogy az osztrák kormány 1848-ban milyen furfanggal látította föl ellenünk a velünk békében élő oláh, szerb, tót, szász és horvát nemzetiségeket. Előbb alattomban támogatta őket, majd nyíltan s csakhamar velük együtt rontott reánk. Minden oldalról oly váratlanul érték bennünket a támadások, hogy készületlenül, katonaság és fegyver nélkül, azt sem tudtuk, mely oldalról védekezzünk. Azonban a nemzet léleményessége, ismert hősiesség, bátorsága a belellenséget féken tudta tartani, míg honvédséget szervezhetett. A véderő szervezésének sikerét nagyban előmozdították a Csehországban, Olaszország és Ausztriában állomásozó magyar ezredek. Derék katonáink tiszteikkel együtt megszökvén, hazasiettek

s azonnal a szabadság és önvédelem zászlója alá esküdtek. Így keletkezett a magyar honvédség.

A szabadságharc lefolyása alatt szülőföldemen, a magyar délvidék egyik híres metropolisában Szabadkán tíz éves koromat éltem. Valamint az ország minden városában úgy Szabadkán is a városi hatóság plakátokon, dobszóval és népgyűléseken, harcias, buzdító és bátorító szavakkal adta a lakosok értésére a haza szomorú állapotát. Majd felhívta a város ifjuságát és ép, erős polgárságát, hogy minden késelem nélkül sieszenek a haza védelmére, mivel a felbujtott szerb szomszédaink már is betöréssel fenyegetgetőznek, mi ha sikerül nekik a mi késedelmiünk miatt, ismerve kegyetlen vad, barbár, vérengző tulajdonságaikat, reánk szabadkaiakra bizonyosan vészes lesz, mint vészes lett a már elfoglalt magyar községre. Ez azonban nem következett be, mivel alig hangzott el a felhívás, csakhamar ezek iratkoztak be és csatlakoztak a város nemzetőreihez, kik rövidesen a némileg begyakorolt ujonc önkéntesekkel már néhány nap múlva a rációk ellen mehetek.

(Folyt. köv.)

HIREK.

Tájékoztató.

Április 15. A szabadkai filharmonikusok hangversenye a városi színházban.
Április 18. A szabadkai Fehérkereszt Gyermekvédő Egyesület művészeti zsűrija.
Április 25. A Kath. Legényegylet táncfőzéréje.

— **Papi lelkigyakorlatok.** A szabadkai esperesi kerület papsága f. hó 15-én csütörtökön fogja tartani husvéti lelkigyakorlatait — Ludason.

— **Három városi tisztviselő fegyelmi-je.** A fegyelmi választmány ma itélkezett három városi tisztviselő fegyelmi ügyében. Szigeti Kálmán anyakönyvvezető helyettes és Király József biztost hivatalvesztésre ítélték, Molnár Jenő fegyelmi-je pedig abban hagyták.

— **Élelmes demokrata.** Egyik bácskai községben történt a következő jóízű eset. A szociáldemokraták egylete italmérségi engedély nélkül szeszest italokat árusított, miért is 100 koronával lett megbüntetve. A hatóság az elnököt vonta felelőségre és nem fizetés esetére tíz napi elzárásra ítélte. A község néhány tehetősebb gazdája, kik a községi választásoknál a szociáldemokraták segítségére számítottak, felajánlották a bírságot kirótt 100 korona lefizetését, hogy a demokraták elnökét ily módon maguknak lekenyerezzék. O átvette a 100 koronát, azt nyugtázta is; azután pedig elment — és leülte a tíz napot, a pénzt pedig szépen megtartotta magának. Ki tagadhatja ennek az elnöknek élelmes-ségét?

— **Jutalom.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter Novoszel Jánost, az országos gazdasági és cselédségélléptár zentai megbízottját nemes és odaadó szolgálatának elismerésül 100 kor. jutalomban részesítette.

— **Ráczipali Szabadkán.** Ráczip Pali Magyarország legelső cigány primása, aki kitűnő zenekarával rendszeresen Budapesten játszik, néhány napra lejött hozzánk, hogy mi szabadkaiak is gyönyörködhessünk művészetében. A Nemzeti kávéház tulajdonosának köszönhetjük e néhány bizonyára élvezetes estét, melyet áldozatot nem kimélve akart megszerezni. Felhívjuk a zenét kedvelő közönség figyelmét, hogy Ráczip Pali esténként a Nemzeti kávéházban játszik.

— **Támadás a Petőfi-utcán.** Rizsányi Lukács 23 éves napszámos, ötödik körű lakos husvét hétfőjének délutánján ittasan ment haza. A Petőfi-utcán megtámadta őt egy ismeretlen egyén és bal szemét, arcát úgy összeverte, hogy súlyos sérüléseit a mentőknek kellett bekötözni. Lakására szállították, ahol ápolás alá vették. Az ismeretlen tettes után nyomoz a rendőrség.

— **A locsolás áldozata.** Andrasics István 18 éves legény és sógora Bárányos

Mátyás ötödik körű lakos a husvéti locsolás alkalmával jól berugtak. Ittasan mentek hazafelé, mikor is Andrasics elkérte Bárányos új kalapját. De Bárányos válaszul arcul ütötte Andrasicsot, mire ez zsebkésével sógorának lapockájába szurt. Bárányost súlyos sérüléseivel a mentők haldokolva szállították a Mária-Valéria kórházba, a késelő Andrasics ellen pedig eljárást indítottak.

— **Körözött tolvajok.** A szabadkai kir. törvényszék körözött levelet adott ki Vukovics Máté lakatossegéd és Pöcöki János ellen. Mindketten tolvajlás elkövetése után ismeretlen helyre szöktek.

— **A tenyerébe lőtt.** Szikra Péter csizmadia tanone husvétkor főborttel lövöldözött célba gazdájának hatodik körű 290. számú lakásán. Vigyázatlanságból azonban a célpont helyett tenyerébe lőtt. A mentők kötötték be sebeit és orvoshoz utasították.

— **Rablás az országuton.** Gabrics Péter kelebiai lakos Mélykútról teljesen ittasan ment haza kocsiján husvét második ünnepe. Utközben három ismeretlen ember föluggrott kocsijára, letépték, 120 koronáját és subáját elrabolták. A tett elkövetése után elmenekültek. A csendőrség nyomozza az ismeretlen rablókat.

— **Kitörte a lábát.** Szalai Mátyás 62 éves ludasi földműves lovai hétfőn délután a palicsi uton megbokrosodtak a villamostól. A kocsit a lovak elragadták, Szalai kiesett belőle az utszéli árokba és a lábát törte. Sebének bekötözése után a mentők a kórházba szállították.

— **Elfogott tolvaj.** A rendőrség tudomására jutott, hogy Fábrián Imre, volt ludasi lakos több ludasi gazda sérelmére csalást és tolvajlást követett el. A károsultak között Berényi Vince áll az első helyen, akitől száz koronát esalt ki, Huszár Vincétől pedig 50 korona értékű szerszámot lopott. Baka Pétertől és még több ludasi lakostól szalmát, szénát összelopkodott és megszökött. A csendőrség azonban kinyomozta és letartóztatta.

— **Tolvajlás a kocsmában.** Mezei János budapesti lakos husvét hétfőjén vendégségben volt Szabadkán. Délután betért egy vendéglőbe Főző Sándor nevű barátjával. Mikor el akart menni észrevette, hogy pénztárcája, melyben 170 korona volt, hiányzik. A rendőrség kinyomozta, hogy Csipak Antal rovott multu csavargó a tolvaj, aki beismerte hogy a pénztárcát a földön találta. Tartalmát pedig megosztotta Főző Sándorral és vele elmúlta. Az eljárást megindítják ellene.

— **Verekedő kocsmázók.** Huavét vasárnapján Eke Mihály több társával dalolva hazafelé igyekezett az éjszaka csendjében. Egy utcasarkon szembe jött Ekével egy szintén jól beborozott társaság: Ménkü István, két sógorával és Csincsek Istvánnal. Ménkü rákiáltott Ekére: „Végy magadnak egy koronáért timsót és azt edd meg, attól dalolhatsz.“ Ebből szóváltás, majd verekedés támadt. Ménkü és társai botokkal neki estek Ekének, de ez védekezett az ütések ellen. A verekedők ekkor már Eke lakásáig értek, amikor Eke anyja a lármából rosszat sejtve kijött az utcára és fia védelmére kelt. De ez volt a vesztesége, mert a verekedő Ménkü és társai egy bottal úgy verték fejbe, hogy az asszony súlyos testi sérüléseket szenvedett. Az eljárást a csendőrség megindította a verekedő Ménküék és Ekék ellen.

— **A cukrász tolvajai.** Fierst István cukrász feljelentette három inasát: Kiss Lajost, Bacsics Károlyt és Kovács Győzöt. A hűtlen inasok lelkiismeretlenül visszaéltek gazdájuk bizalmával, körülbelül egy év óta állandóan lopták gazdájukat. Mikor ez pénzt adott nekik árura, ők megvették az árut, de annak egy részét elrejtették; másodízben azután az elrejtett árut adták elő gazdájuknak, a pénzt pedig elkorcsmázták, elitták a fiatal bűnösök. Csak husvét vasárnapján jött rá gazdájuk a hűtlen inasok üzemleire. Ok ugyan tagadják tettüket, csak egy esetet ismernek el, mikor csak néhány koronát költöttek el. A vizsgálatot megindították ellenük.

— **Gyllkos anya.** A szabadkai rendőrségnek tudomására jutott, hogy Mamuzsich Katalin cselédeány gazdájának a lakásán gyermeket szült és azt a szemét gúdrbe dobta, hol az ártatlan kis gyermek meghalt. Az elvetemült anya azt állítja, hogy halva született a kis fia, de a nyomozás folytán kiderült, hogy vallomása valótlan és élve jött a kis gyermek a világra. A bűnös leány hogy a szegyetől megmeneküljön, kis fiát a félreeső helyre dobta. A rendőrség szigorú eljárást indított a lelketlen amazon ellen.

— **Letartóztatott lélekkufár.** A szabadkai rendőrség letartóztatott egy lélekkufárt, aki még hat hónap előtt egy kis 13 éves leányt a rossz életre csábított. Juhász Katalin a lelketlen asszony, a rendőrség előtt jól ismert kerítőnő. Kiderítették reá, hogy a kis leányt hatalmába kerítette és tőle közvetítési díjat szedett. Az eljárást megindították a lélekkufár asszony ellen.

Zenekedvelők figyelmébe ajánlom!

Most jelent meg Fűdik. „És ha hallgat a cigány“ remek dal zongorára és énekre, ára 2 korona. Gerő-féle kis zeneműtárban eddig megjelent 147 féle, kuplék ének és zongora darabok, tánc és sok más gyönyörű kabarét számok, egy-egy zenemű ára 20 fillér.

10 darab zenemű vegyesen csak 80 krajcár. Dohányzók figyelmébe ajánlom szivarka hüvelykeimet:

Valódi Francia varet, egészségre nem ártalmas, „Tercerillas“ és „Togó“ elnevezéssel, ára 100 drb 24 fillér, 1000 drb vételnél 2 korona. Szépirodalmi újdonságok és zeneművek nagy választékban a n. é. közönség rendelkezésére állanak

KRÉCSI A. NÁNDOR

könyv- és papírkereskedésében SZABADKÁN, Deák-utca, Kiskápolnával szemben.

A háborus tanyaiak.

— Verekedő legények. —

— Esküdtészki tárgyalás. —

Garajszki Sándor huszéves tanyai lakos régi idő óta haragosa volt Gál István madarasi tanyai gazdának. Gál ugyanis egy ízben Garajszki ellen tanuskodott egy törvényszéki tárgyaláson. Mult év november 22-én Garajszki Péter bátyjával és a két Lebovics testvérrel Odoba István tanyáján voltak. Odoba István tanyája szórakozó helye a tanyai fiataloknak vasárnap délutánoként. Délután öt óráig ott szórakoztak Garajszkiék mikor is hazafelé indultak. A tanya előtt találkozott a Garajszki társaság régi haragosával Gál Istvánnal és ennek társával, Nagy Pállal. Garajszkiék megtámadták a két gádat, bottal, kaszával és vasvillával összeverték őket. Garajszki Sándor egy kaszával megszurta Gál Istvánt, Lebovics Kázmér pedig Nagy Pál kezéből kiragadta a vasvillát és ezzel Nagy Pált többször főbe verte.

Valóságos harc keletkezett közöttük, amiben Nagy Pál és Gál István súlyos testi sérüléseket szenvedtek. Ma tárgyalta ezt az ügyet a szabadkai törvényszék Salánki József elnökle alatt Garajszki és társait egy-egy hónapi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre ítélték, tekintetbe véve a védozottak felingerült állapotát és büntetlen előéletét.

SZINHÁZ.

— **A soproni szintársulat Szabadkán.** Egy ambiciós színigazgató, telítve a legnemesebb idealizmussal, nyári tartózkodási helyéről Zentáról átrándult hozzánk, hogy néhány előadással bemutassa a szabadkaiaknak, azt a szintársulatot, a mely a soproni művészi igényű színházlátogató közönségnek teljes rokonszenvét bírja.

Nagy anyagi áldozattal járt ez a vállalkozása, mert hatalmas társulatának minden tagját magával hozta és mégis 400 koronát juttatott az öt előadás bevételeiből a gyermekvédő ligának.

A szabadkai közönségnek éppen kárpóra jött ez a kellemes invázió, mert egy-

részt nemesen elszórakozhatott az ünnepek alatt, másrészt alkalma nyílt az egy héttel előbb eltávozott társulat működése felől összehasonlításokat tenni. Ez az összehasonlítás mondjuk ki őszintén, nem esett Farkasék javára. Olyan elsőrendű, precíz és minden tekintetben kifogástalan előadásokban gyönyörködhettünk, a milyeneket az eltávozott társulat csak nagy elvétve nyújtott. A társulat egyike a vidék legjobb erőiből szervezett társulatoknak. A rendezés és az énekkarok mintaszerűek. Művésznői és művészei pedig olyan kiváló alakításokat nyújtottak, hogy ugyiszólván egy csapásra meghódították a mi közönségünket.

Az operett előadások oszlopai, erősségei: Szilassy Etelka, ez az üde, bájos primadonna, Antal Erzsé, a kellemes hangú második szubrett és Görög Olga, koloratur énekesnő, ugyiszólván Nádasy né komika, aki diszkrétén, minden tulzástól mentesen alakított; Rákósy Ferenc, ez a sokoldalú kiváló művész, Nádasy, Nagy Dezső kedélyes apa, Szarvasy Jenő és Galgóczy Lajos tenoristák,

Földes Dezső baritonista, Máthé Gyula burleszk komikus. Ezek valamennyien rászolgáltak a közönség zajos elismerésére.

TANÜGY.

+ A szabadkai iskolaszék folyó hó 18-án d. e. 11 órakor ülést tart a következő tárgysorozattal: az alakuláskor és az azóta megtartott üléseken meg nem jelent választott tagok eskütétele, a tanfelügyelő intézménye Abrasics Antal államsegélye tárgyában, ugyanannak intézménye a polgári leányiskolai igazgató választás jóváhagyása tárgyában, Kopp Etel államsegélye, az elnökség jelentése az igazolatlan iskolamulasztások tárgyában, az iskolaépületek jókarban helyezéséről és a nagyszünidei teljes takarításról szóló felügyelőigazgatói jelentés a polgári fiúiskolai igazgató jelentése a III. osztály párhuzamosítása és egy új tanítói állás szervezése tárgyában.

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, akik megboldogult férjem, Nesits Balázs temetésén megjelenve, részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni szívesek voltak, ezúton mondunk köszönetet. Különösen köszönjük a vendéglősök és korcsmárosok egyesületének, hogy a megboldogult temetésére zászlójuk alatt testületileg vonultak ki.

Özv. Nesits Balászné és családja.

* Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Hirdetmény!

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves tudomására adni, hogy a
 → szabadkai első tamburás zenekar ←
 a „Hungária“-féle vendéglőben tartózkodik.

Tisztelettel

a szabadkai első tamburás zenekar tagjai.

OBJAVA!

Čast nam je saopćiti poštovanom općinstvu, da se 788-10-9

→ subotičko prvo tamburaško društvo ←
 u gostioni „Hungaria“ pribiva.

Veleštovanjen

Glanovi subotičkog prvog tamburaškog društva.

UJ ADÓTÖRVÉNYEK!

- I. A földadókataszter kiigazításáról és a földadó százalékaról szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal, ára K 1.—
- II. A házadóról szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal, ára K 1.50
- III. A tőkeamat és járadékadóról szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal, ára K 1.—
- IV. Az általános kereseti adóról szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal, ára K 2.—
- V. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal, ára K 1.—
- VI. A jövedelemadóról szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal, ára K 2.—
- VII. A közszolgáltatások egyesített kezeléséről szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal, ára K 1.—
- VIII. A közadók kezeléséről szóló törvény, jegyzetekkel és magyarázatokkal, ára K 2.50

Minden fűzethez kimerítő betűrendes tárgymutató.

Kaphatók:

HEUMANN MÓR

könyvkereskedésében

SZABADKÁN, FŐTÉR.

Korcsmárosok és bortermelők figyelmébe!

Március elsején életbe lépett új bortörvény értelmében minden szőlőtulajdonos, aki borát el is adja, minden korcsmáros „Bornyilvántartást”
 :: :: :: köteles vezetni. :: :: ::
 Ezen nyomtatvány a „Bácskai Napló” kiadóhivatalában, a miniszteri rendelet által megállapított mintában
 :: :: :: beszerezhető. :: :: ::
 Kereskedőknek bizományba ad a
 :: Szent Antal nyomda-vállalat. ::

Telefon-szám 369.

GÖRÖG ANDRÁS

villanyberendező műhelye

o Szabadkán, o

V. kör, Kőteles-utca 249-ik számú saját házában.

402-106-87

Vizvezeték- és fürdőberendezések

a legújabb rendszer szerint.

Javítások gyorsan és szakszerűen több évi jótállással.

Költségjegyzék díjmentes gyári áron.

Lapunk kiadóhivatalában kaphatók:

VELIKA DUHOVNA MANNA ili Duše Hrana u molitvama i pisama za kršćane katolike. Sastavio Blaž Raić. — Ára a kötés minősége szerint 6, 8 és 10 korona.

LAUDATE DOMINUM. Hangjegyes ének- és imakönyv az ifjúság számára. — Összeállította Kersch Mihály. Egész vászonba kötve 80 fillér.

A MI IGAZ HITÜNK. Irta HIRSCH ÁGOSTON, fordította Kőrmöczy Ernő. — Ára fűzve 40 fillér, egész vászonba kötve 70 fillér.

AZ INKVIZICIO. Mi a valóság a sok hazugság között? Irta Petrányi Ferenc. — Ára 70 fillér.

HELYET A GYERMEKEKNEK. Irta P. HUCH. Fordította Kőrmöczy Ernő. Ára 20 fillér.

KATH. LEGÉNYEGYESÜLETI DALFÜZÉR. Kétszólamu egyesületi és hazafias dalok gyűjteménye Kersch Mihálytól. Ára kötve 40 fillér.

AZ IGAZ UT. KERESZTÉNY-SZOCIÁLIS RÖPIRAT. Irta Fröhvirth Mátyás. — Ára 30 fillér.

SZÓIMÁDÁS. POLITIKAI RÖPIRAT. II. KIADÁS. — Ára 20 fillér.

ÁPRILISIRÁRTÁS. Bohózat 4 felvonásban. Irta HASZL GUIDO. Szabadon átdolgozta KERSCH MIHALY. Ára 1 kor.